

Resultaten vleermuisonderzoek Kloosterplantsoen te IJsselstein

Datum : Oktober 2013, aangepast januari 2014
Projectnummer : 13-0073
Opdrachtgever : Grasveld Civiele Techniek B.V.
Rijakkerweg 5A, 5741 RR Beek en Donk

Kader

In verband met de voorgenomen sloop van vijf flatgebouwen rond het Kloosterplantsoen te IJsselstein, is een uitgebreid vleermuisonderzoek uitgevoerd om eventuele overtreding van de Flora- en faunawet te kunnen voorkomen. Het onderzoek is uitgevoerd in de periode mei t/m september 2013 volgens het vleermuisprotocol 2013 van de Gegevensautoriteit Natuur, de Zoogdiervereniging en het Netwerk Groene Bureaus.

Op 18 juni en 7 juli 2013 hebben veldbezoeken plaatsgevonden om mogelijke kraamkolonie- en zomerverblijven van vleermuizen in of aan de gebouwen te kunnen vaststellen, danwel uit te sluiten. Op 26 augustus en 27 september 2013 zijn onderzoeken uitgevoerd naar mogelijk aanwezige paarverblijven en zwermgedrag dat een winterverblijfplaats kan indiceren. Naast mogelijke verblijfplaatsen zijn ook alle andere functionaliteiten van het onderzoeksgebied voor vleermuizen onderzocht.

Resultaten

Tijdens het veldbezoek op 18 juni is in de avond onderzoek gedaan naar kraamkolonieplaatsen van vleermuizen in de gebouwen. Op 7 juli is het onderzoek naar kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen in de ochtend uitgevoerd. De onderzoeken in het najaar zijn beide in de avond uitgevoerd. Het onderzoek van 18 juni is uitgevoerd door twee onderzoekers, de overige onderzoeken zijn uitgevoerd door één deskundige.

Tijdens de onderzoeksrondes waren de weersomstandigheden als volgt:

18 juni: helder, droog, windstil en 28 °C
7 juli: bewolkt, droog, windstil en 13 °C
26 augustus: licht bewolkt, droog, windstil en 20 °C
27 september: helder, droog, weinig wind en 12 °C

Er zijn verschillende waarnemingen van vleermuizen gedaan tijdens deze bezoeken.

18 juni

Tijdens dit avondbezoek zijn verschillende foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, met name in het zuidoostelijke deel van het plangebied. Al deze foeragerende gewone dwergvleermuizen zijn waargenomen rond de grote bomen die in het onderzoeksgebied staan. Daarnaast zijn langs de bomen in het park twee overvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Verder is in het park een foeragerende laatvlieger waargenomen. Er is één invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen ter hoogte van Jolandeplantsoen 44. Deze vleermuis is het flatgebouw ingegaan via een spleet langs een raamkozijn. Door middel van deze waarneming is vastgesteld dat zich op deze locatie een zomerverblijfplaats bevindt van gewone dwergvleermuis. De waarnemingen zijn weergegeven in figuur 1.

Figuur 1. Waarnemingen 18 juni 2013

7 juli

Er zijn tijdens dit ochtendbezoek verspreid in het plangebied enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De waargenomen vleermuizen foerageerden rond de grote bomen die aanwezig zijn rond de flatgebouwen en boven het water van de stadsgracht. De waarnemingen zijn weergegeven in figuur 2.

Figuur 2. Waarnemingen 7 juli 2013

26 augustus

Dit najaarsbezoek is uitgevoerd in de avond. Tijdens dit bezoek zijn twee overvliegende gewone dwergvleermuizen, een overvliegende ruige dwergvleermuis en een overvliegende vleermuis van het geslacht *Myotis* waargenomen. Geen van de waargenomen overvliegende vleermuizen vertoonden binding met het plangebied. Zie voor de locatie van de waarnemingen figuur 3.

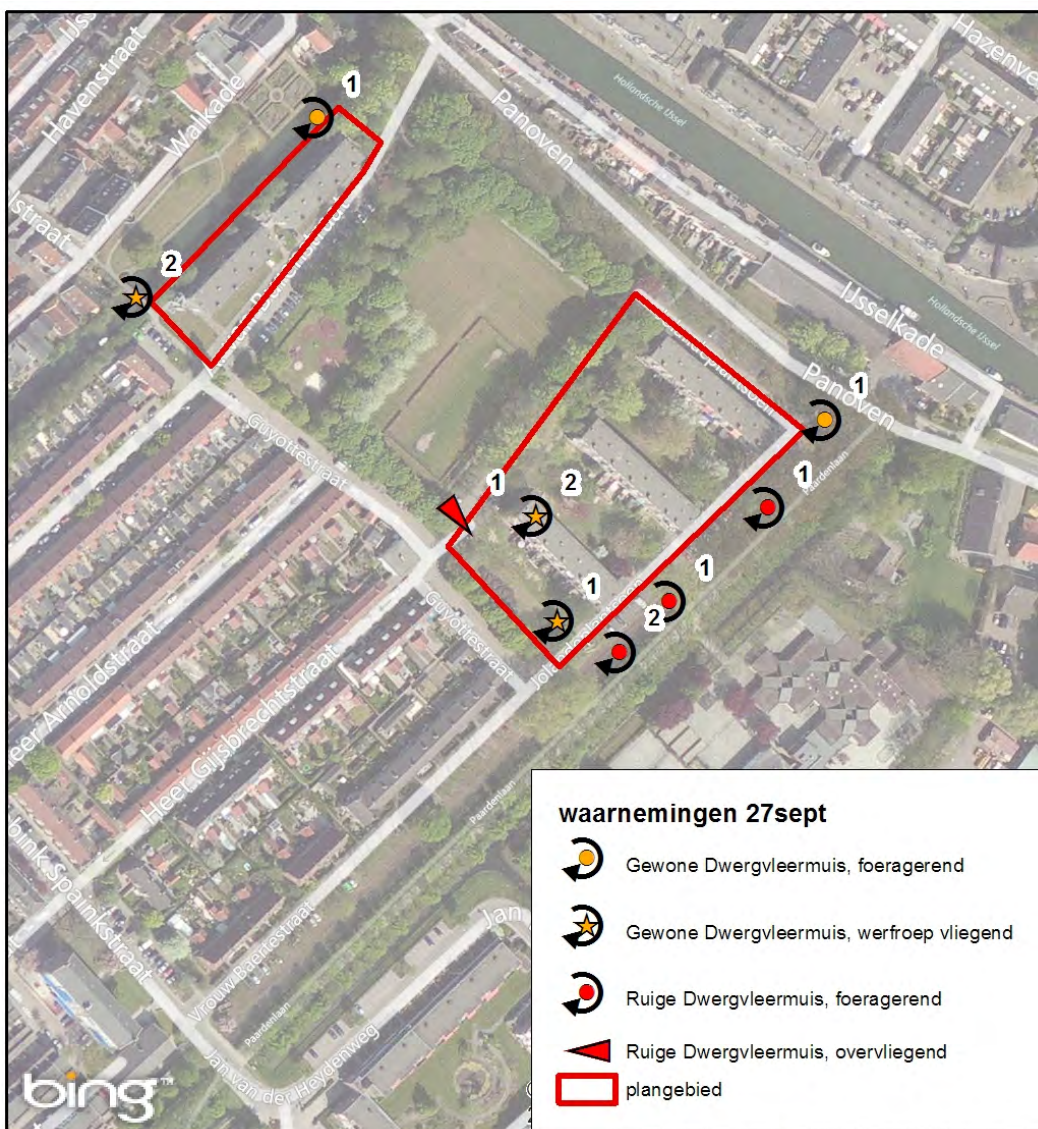

Figuur 3. Waarnemingen 26 augustus 2013

27 september

Dit laatste veldbezoek is uitgevoerd in de avond. De waarnemingen die tijdens dit bezoek zijn gedaan staan weergegeven in figuur 4. Er zijn enkele foeragerende ruige dwergvleermuizen waargenomen bij de grote populieren tussen het Jolandeplantsoen en de daarnaast gelegen watergang. Er is tevens een overvliegende ruige dwergvleermuis waargenomen. Daarnaast zijn enkele foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Enkele van deze gewone dwergvleermuizen stootten al vliegend paarroepjes (ook werf- of baltsroepjes genoemd) uit. Dit gedrag duidt op een territorium waarbinnen zich een zogenoemde paarverblijfplaats bevindt. Door middel van paarroepjes probeert een mannetje vrouwtjes naar zijn paarverblijfplaats te lokken. De twee roepende gewone dwergvleermuizen die zijn waargenomen in het noordwesten van het plangebied vertoonden geen binding met de te slopen flatgebouwen. Deze dieren vlogen duidelijk waarneembaar boven een tuin buiten het plangebied. De gewone dwergvleermuizen met paarroepjes die in het zuidoosten van het plangebied zijn waargenomen, vlogen dicht in de buurt van het flatgebouw. Hierdoor kan worden aangenomen dat de paarverblijfplaats van deze dieren zich in het betreffende flatgebouw bevindt.

Figuur 4. Waarnemingen 27 september 2013

Effecten

Uit de verrichte veldbezoeken blijkt dat vleermuizen gebruikmaken van het onderzoeksgebied en de omgeving daarvan als foerageergebied. Daarnaast is binnen het plangebied een zomerverblijfplaats vastgesteld en moet worden uitgegaan van de aanwezigheid van twee paarverblijfplaatsen in één van de flatgebouwen. Er zijn geen vliegroutes vastgesteld binnen het plangebied.

Foerageergebied

De ruimten tussen de flatgebouwen in het zuidoostelijke deel van het plangebied worden door gewone dwergvleermuizen gebruikt om te foerageren. Hier staan grote bomen en struiken die samen met de flatgebouwen voor luwte zorgen. Daarnaast zorgen de bomen en struiken voor de aanwezigheid van insecten die als voedsel dienen voor de vleermuizen. Bij elkaar maakt dit dat deze plekken zeer geschikt zijn als foerageergebied en dus ook als zodanig worden gebruikt. Vooral bij het veldbezoek op 18 juni zijn hier veel foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. In vergelijking tot de omgeving van de flatgebouwen in het zuidoostelijke deel van het plangebied, zijn in het park nauwelijks foeragerende vleermuizen waargenomen. In het park staan echter ook grote bomen en struiken, waardoor dit geschikt is als foerageergebied.

De sloop van de flatgebouwen in het zuidoostelijk deel van het plangebied, zal invloed hebben op de functie van foerageergebied voor gewone dwergvleermuizen. Echter in het naastgelegen park is geschikt foerageergebied aanwezig. Hierdoor zal geen negatief effect optreden op het foerageergebied voor gewone dwergvleermuis.

De grote populieren die tussen het Jolandeplantsoen en de watergang staan, worden als foerageergebied gebruikt door ruige dwergvleermuis. De sloop van de flatgebouwen zal geen negatieve effecten hebben op dit foerageergebied.

Zomerverblijfplaats

Het onderzoek heeft een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld in het meest noordelijke flatgebouw aan het Jolandeplantsoen (zie figuur 1). De sloop van dit flatgebouw zal leiden tot vernietiging van deze zomerverblijfplaats. Daarnaast kan het slopen leiden tot verwonden of doden van gewone dwergvleermuizen. De sloop van het flatgebouw leidt daarmee tot overtreding van de Flora- en faunawet (artikel 11 en mogelijk artikel 9). Om de sloop toch mogelijk te maken is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk en moeten mitigerende maatregelen worden genomen.

Paarverblijfplaatsen

Er dient vanuit gegaan te worden dat in het meest zuidelijke flatgebouw aan het Jolandeplantsoen twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis aanwezig zijn. In een paarverblijf verblijft doorgaans één mannetje met één of meerdere vrouwtjes. Paarverblijven zijn van belang voor de voortplanting en kunnen tevens als winterverblijfplaats functioneren voor één of meerdere gewone dwergvleermuizen.

De sloop van dit flatgebouw zal leiden tot vernietiging van deze paarverblijfplaatsen. Daarnaast kan het slopen leiden tot verwonden of doden van gewone dwergvleermuizen. De sloop van het flatgebouw leidt daarmee tot overtreding van de Flora- en faunawet (artikel 11 en mogelijk artikel 9). Om de sloop toch mogelijk te maken is een ontheffing van de Flora- en faunawet noodzakelijk en moeten mitigerende maatregelen worden genomen.

Korte termijn effecten

Het slopen van de flatgebouwen zal de volgende gevolgen hebben voor de aanwezige vleermuizen:

- + De in de flatgebouwen aanwezige vleermuizen worden in de minst kwetsbare periode, matig tot sterk verstoort tijdens het ongeschikt maken van de verblijfslocaties in de flatgebouwen.
- + Tijdens de daadwerkelijke sloop zullen er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de flatgebouwen waardoor het doden of verwonden van vleermuizen uitgesloten is.
- + De verjaagde vleermuizen kunnen in de dan reeds gerealiseerde alternatieve verblijfplaatsen terecht waardoor het negatieve effect op de aanwezige vleermuizen gering zal zijn.

Lange termijn effecten

Door in de nieuw te bouwen woningen permanente voorzieningen voor vleermuizen aan te brengen blijft de functionaliteit in de toekomst gewaarborgd. In de toekomst blijft het plangebied en de directe omgeving geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Ook verdwijnen er bij de realisatie van de nieuwbouw geen vliegroutes voor vleermuizen. De lange termijn effecten op de lokale populatie gewone dwergvleermuizen zijn hierdoor zeer gering.

Gunstige staat van instandhouding

Het plangebied en de omgeving blijven op de lange termijn geschikt als foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. De vastgestelde verblijfplaatsen worden (tijdelijk) vervangen en in de nieuwe situatie worden permanente voorzieningen voor verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen gerealiseerd. Het plangebied behoudt daarmee zijn functionaliteit voor de lokale populatie gewone dwergvleermuizen. Hierdoor kan er vanuit worden gegaan dat de impact van de ontwikkelingen beperkt zal zijn en dat de gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie gewone dwergvleermuis niet in het geding zal zijn.

Conclusie en maatregelen

Conclusie

- + Het gebied rond de flatgebouwen in het zuidoostelijke deel van het plangebied functioneert als foerageergebied voor gewone dwergvleermuis. In het naastgelegen park is eveneens geschikt foerageergebied aanwezig. De sloop van de flatgebouwen heeft zodoende geen negatief effect op het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis.
- + De grote populieren tussen het Jolandeplantsoen en de daarnaast gelegen watergang functioneren als foerageergebied voor ruige dwergvleermuis. Deze locatie ligt buiten het plangebied. Derhalve treden geen negatieve effecten op.
- + Als gevolg van de voorgenomen sloop wordt de functie van zomerverblijfplaats voor tenminste één gewone dwergvleermuis aangetast. Het aanbieden van een vervangende verblijfplaats is nodig om de functionaliteit van het gebied als zomerverblijfplaats in stand te houden. Daarnaast is het noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen bij de sloop van het betreffende flatgebouw (zie volgende paragraaf). Een ontheffing van de Flora- en faunawet is noodzakelijk.
- + Als gevolg van de voorgenomen sloop wordt de functie van twee paar- en/of winterverblijfplaatsen voor tenminste twee mannetjes van de gewone dwergvleermuis aangetast. Het aanbieden van vervangende verblijfplaatsen is nodig om de functionaliteit van het gebied als paarverblijfplaats in stand te houden. Daarnaast is het noodzakelijk mitigerende maatregelen te nemen bij de sloop van het betreffende flatgebouw (zie volgende paragraaf). Een ontheffing van de Flora- en faunawet is noodzakelijk.

- + Het plangebied en de omgeving daarvan behouden op de lange termijn de functionaliteit van foerageergebied en verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuizen. De gunstige staat van instandhouding van de lokale populatie gewone dwergvleermuizen zal hierdoor niet in het geding zijn.
- + Het is noodzakelijk een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen voor het verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen (artikel 11) van de gewone dwergvleermuis.
- + Naast het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en faunawet dienen onderstaande mitigerende maatregelen te worden getroffen.

Mitigerende maatregelen

Hieronder staan mitigerende maatregelen beschreven waarmee de functionaliteit van het plangebied als zomerverblijfplaats en als paar- en/of winterverblijfplaats wordt gewaarborgd en waarmee invulling wordt gegeven aan de zorgplicht (artikel 2) uit de Flora- en faunawet. Daarnaast is het noodzakelijk een ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen voor het verstoren van een vaste rust- en verblijfplaats.

Geadviseerd wordt om de volgende maatregelen te treffen:

- + De sloop wordt uitgevoerd in de periode april tot oktober. Dit geldt alleen voor de flatgebouwen waarin verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn vastgesteld.
- + Voorafgaand aan de sloop worden per verblijfplaats vier vleermuiskasten opgehangen. Deze kasten worden opgehangen binnen 200 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats en buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De kasten worden bij voorkeur aan gebouwen geplaatst, bij uitzondering mag dit ook aan bomen. Om de dieren te laten wennen aan de nieuwe verblijfplaatsen worden de kasten minimaal zes maanden voorafgaand aan de sloop opgehangen.
- + Minimaal vijf dagen voorafgaand aan de sloop worden de verblijfplaatsen ongeschikt gemaakt. Dit gebeurt in een periode waarin de avondtemperatuur boven 10°C is. De basis van het ongeschikt maken is het verstoren van het microklimaat door het creëren van tocht. Dit geldt alleen voor de locaties waar verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis zijn vastgesteld.
- + Om zoveel mogelijk geschikt foerageergebied te behouden is het aan te bevelen de bomen en struiken rond de flatgebouwen en in het park te behouden.
- + In de nieuwbouw dienen voorzieningen te worden aangebracht om toekomstig gebruik door gewone dwergvleermuizen als zomer-, paar- en winterverblijf mogelijk te maken. Dergelijke voorzieningen kunnen bestaan uit het inbouwen van vleermuiskasten.